

systemet, der var noget i Vejen med. Selv om det nu er rigtigt, at det nuværende Samfundssystem har adskillige Skavanker, saa er det paa den anden Side en Kendsgerning, at dette System har været Rammerne om en Udvikling paa økonomisk, socialt og folkeligt Omraade, som man fra alle Sider anerkender. Dernæst ved man jo ogsaa, at naar en saadan Kritik blev fremsat som den, det ærede Medlem fremsatte, skete det med den Bagtanke, at Socialdemokratiet som Parti har noget andet og bedre at sætte i Stedet. Men der er jo desværre den Skavank derved, at selv om der kan indvendes meget mod det nuværende, saa er det eneste, der egentlig kan siges — det maa vist enhver være klar over — om det, som man tænker at sætte i Stedet, at det nærmest er et levende Lig. Naar det nu er rigtigt, at det Samfundssystem, vi staar med, paa mange Omraader har været Rammen om en Udvikling, som vi maa anerkende, saa tror jeg, vi maa søge paa de Omraader, hvor vi er Herrer, at faa den heldige Udvikling fortsat og fremmet i Stedet for at fortsætte med de stadige Angreb paa selve Systemet.

Det forekommer mig dernæst, at de forskellige politiske Udtalelser, det ærede Medlem fremkom med, egentlig var af samme Beskaffenhed. Det ærede Medlem fremsatte mange kritiske Bemærkninger om den nuværende Regering, han sagde til at begynde med, at denne Regering udretter ingenting overfor Arbejdsløsheden. Og dog er det rigtige Forhold det, at det ærede Medlem Hr. Stauning jo egentlig burde være den sidste til at staa frem og kritisere, hvad der bliver udrettet overfor Arbejdsløsheden. Naar vi har in mente, at vi f. Eks. i December 1918 stod med en Arbejdsløshedshær paa 63 000, som i Januar 1919 gik op til 77 000 og i Februar Maaned holdt sig paa 75 000, medens vi samtidig havde det ærede Medlem Hr. Stauning til Arbejdsminister, synes jeg, det maatte være interessant at rette det Spørgsmaal til det ærede Medlem Hr. Stauning: Hvad udrettede det ærede Medlem den Gang overfor Arbejdsløsheden i sin Egenskab af Arbejdsminister? Alle i dette høje Ting ved jo udmærket godt, at der netop den Gang ingenting blev udrettet for at fremme det Krav, man nu stiller op i Retning af at give Arbejde i Stedet for Understøttelse. Nu ved jeg godt, at det ærede Medlem hertil vil sige, som han jo ogsaa sagde i Gaar, at den Gang var Forholdet et helt andet, da manglede vi paa mange Omraader de Materialer, der skulde til for paa ekstraordinær Maade at iværksætte Ar-

bejder. Men det er jo fuldkommen urigtigt. Det ærede Medlem ved jo godt, at naar der skal skaffes Arbejde, ekstra Arbejde, der virkelig skal hjælpe noget, og naar det skal gives under en saadan Form, at det kan blive økonomisk overkommeligt, saa bliver man nødt til først og fremmest at søge til Jordarbejde, og det maa da indrømmes, at vi i 1919 — og ogsaa i Slutningen af 1918 — havde akkurat de samme Betingelser for paa ekstraordinær Vis at iværksætte Jordarbejder, som vi har nu i 1923. Hvis der derfor er Grund til fra Socialdemokratiets Side i saa Henseende at fremsætte nogen Kritik, burde Partiet først og fremmest fremsætte den mod det ærede Medlem Hr. Stauning. Der er endvidere et andet Omraade, som jeg tror, det kan have nogen Interesse at drage frem. Man kunde nemlig meget godt stille det Spørgsmaal: Hvad har Socialdemokratiet som Parti i Øjeblikket og i Løbet af de to sidste Aar udrettet for at skaffe Arbejde i Stedet for Understøttelse? Og paa det Spørgsmaal tror jeg, man bliver nødt til at give det Svar, at det eneste, Socialdemokratiet rent praktisk talt har forsøgt at udrette ad Lovgivningens Vej gennem positive Forslag, bestaar i, at de har fremsat Forslag om Lovfæstelse af 8 Timers Arbejdsdagen, og det har de gjort ud fra en ren og slet Teori om, at naar der er Arbejdsløshed, saa maa 8 Timers Arbejdsdag selvfølgelig være tilstrækkelig, saa er der aldeles ingen Grund til at gaa til en længere Arbejdstid.

Et saadant Forslag har Socialdemokratiet efter min Opfattelse stillet ud fra en fuldkommen overfladisk Betragtning uden at undersøge Spørgsmaalet om, hvilken Indvirkning 8 Timers Arbejdsdagens Indførelse vil have paa Produktionsprisen, om den fordyrer Produktionen, eller om den kan gennemføres uden at fordyre Produktionen. Man kommer jo neppe udenom den Kendsgerning, at Forbruget formindskes, hvis Forholdet er det, at 8 Timers Arbejdsdagen fordyrer Produktionen. Det tror jeg maa indrømmes. Men hvis man gør Forbruget mindre, saa øger man Arbejdsløsheden i Stedet for at aflaste den. Jeg synes, det i denne Forbindelse kan have nogen Interesse at se paa, hvorledes man for Tiden stiller sig overfor det Spørgsmaal, f. Eks. i Frankrig. Frankrig gik i 1919 til at lovfæste 8 Timers Arbejdsdagen, men nu er man i 1923 gaaet fuldstændig bort fra 8 Timers Arbejdsdagen i den franske Handelsmarine og gaaet over til 12 Timers Arbejdsdagen. Man har gjort det efter en